

Monumentaal dak Artis voorzien van nieuw zinken dak

Het dak van het Vogelhuis van Artis is van buiten het terrein zichtbaar en fungeert zodoende als blikvanger. De beroemde Amsterdamse dierentuin heeft daarom besloten het dak te voorzien van een zinken dakbedekking. Een bijzondere klus voor alle betrokken partijen.

De renovatie is onderdeel van het Masterplan voor de renovatie en restauratie van de gehele dierentuin. Het park wordt uitgebreid en de monumentale gebouwen (waaronder het Vogel- en het Apenhuis) moesten weer in oude luister worden hersteld. Het Apenverblijf kreeg een nieuwe bitumineuze bedekking en nieuwe zinken bakgoten. Met name het dak van het Vogelhuis was voor de betrokken partijen een uitdaging.

Het gebouw dateert uit 1909. Tot voor kort was het dak van het Vogelhuis van Artis voorzien van een bitumineuze dakbedekking. Dat was echter niet de oorspronkelijke situatie. Het architectenbureau Rappange & Partners Architecten bv had als opdracht de oorspronkelijke situatie te herstellen. Uit oude foto's bleek dat het dak oorspronkelijk een zinken dakbedekking had, en voorzien was zes ventilatietorentjes. Het hellende gedeelte had een roevendak, de torentjes een losangesysteem. Deze zouden dus na de renovatie weer in hun oude luister worden hersteld.

UV en ventilatie

De operatie werd direct aangegrepen om ook de inrichting van het Vogelhuis aan te passen. Waar tot voor kort het publiek

door het Vogelhuis liep, loopt het er nu feitelijk omheen. Het middengedeelte van het Vogelhuis is vervolgens ingericht in de biotopen van de vogels. Er werd een groot aantal (veelal tropische) planten geplant om de oorspronkelijke landschappen waar de vogels vandaan komen te imiteren.

Het toepassen van beplanting betekende echter dat het dak UV-straling door diende te laten. Men gebruikt hiervoor liever natuurlijke UV in plaats van UV-lampen. Daarom zijn (UV-doorlatende) glasplaten in het dak toegepast. Op plaatsen waar mensen onder het glas door lopen, is hiervoor gelaagd glas gebruikt. Dit om te voorkomen dat mensen gewond zouden kunnen raken als bijvoorbeeld een monteur zijn hamer door het glas laat vallen. In de zones waar de vogels onder huizen is 'gewoon' glas toegepast. In het geval de monteur op deze plek zijn hamer door het glas laat vallen, zullen immers hoogst waarschijnlijk geen vogels gewond raken omdat ze weg kunnen vliegen. Wel is er gaas gespannen zodat ze in een dergelijk geval niet kunnen ontsnappen.

Vanwege de toepassing van glas moest rekening worden gehouden met een juiste ventilatie van de binnenruimte. Hoewel

het veelal tropische vogels zijn, mag de temperatuur niet veel hoger worden 35 à 40° C. Maar het is in dit geval niet mogelijk om eenvoudigweg een raam open te zetten, of een ventilator te laten draaien, om de ruimte te ventileren. Teveel tocht heeft namelijk een nadelig effect op de gezondheid van de vogels. Dat is de reden waarom de zes ventilatietorens zijn aangebracht. Deze zorgen voor een natuurlijke ventilatie van de binnenruimte zonder dat tocht ontstaat. Het afzuigen van warme lucht vindt overigens wél mechanisch plaats, hier hebben de vogels immers geen last van.

Roeven en losanges

Het aanbrengen van de zinken bak- en mastgoten, en de roeven- en losanges dakbedekking van het Vogelhuis, was voor de verantwoordelijke zinkverwerker een hele klus. De oorspronkelijke dakopbouw werd tot op het dakbeschot verwijderd. In samenspraak met fabrikant NedZink werd gekozen voor toepassing van NedZink NATUREL als nieuwe dakbedekking. Met de dikte van 1,1 mm is gekozen voor een vrij dikke kwaliteit, een kwaliteit die voor toepassing op monumenten vereist is.

De hellende zinken daken, die zijn voorzien van een roeven- en losangesbedekking, worden afgewisseld met de glasdaken. Voor een esthetische uitstraling dienden de roeven van de glasdaken gelijk te lopen met de naden van de glasplaten. Dit zorgde ervoor dat dit een intensieve klus werd voor de zinkverwerker. "Omdat het een werk op een bestaand dak betrof, waren de glasplaten niet maatvast," aldus René van Dijk van Installatiebedrijf J.C. Kersbergen bv. "De maten van de roevenbanen moesten daarom per element worden aangepast aan die van de glasplaten. Het aanbrengen van het zink op dit dak was daarom een tijdrovende klus, maar door de goede samenwerking met Vihamij is dit prima gelukt."

De zes ventilatietorens zijn prefab aangebracht. Het zink is hier zoals gezegd volgens het losangesysteem aangebracht. Het zink werd door de groothandel geprofileerd en geleverd en in de werkplaats van het installatiebedrijf aangebracht. Zodoende konden ze in hun geheel op de bouwplaats worden aangeleverd en met behulp van een kraan op het dak worden gezet.

Het gaat hier om een werk dat niet zomaar iedereen kan maken. Bewust is er dan ook voor gekozen het zinkwerk uit te laten voeren door een Zinkmeester. De bij deze kwaliteitsorganisatie aangesloten bedrijven voeren hun werk aantoonbaar uit volgens de BRL/URL 2512 en worden hier door IKOB BKB op gecontroleerd. Het werk werd in oktober 2010 gestart en stagneerde tijdens de wintermaanden vanwege het weer. Begin april jl. werd het vernieuwde Vogelhuis opgeleverd.

Naar verwachting zal medio 2014 de volledige renovatie en restauratie van dierenpark Artis zijn afgerond. In de planning staat ook nog o.a. de renovatie van het monumentale hoofdgebouw en de aanleg van een parkeergarage. ■

DAKRENOVATIE ARTIS VOGELHUIS TE AMSTERDAM

■ OPDRACHTGEVER:	NATURA ARTIS MAGISTRA
TE AMSTERDAM
■ ARCHITECT:	RAPPANGE & PARTNERS
ARCHITECTEN BV TE AMSTERDAM
■ BOUWKUNDIG AANNEMER:	B.K. BOUW BUSSUM
■ FABRIKANT ZINK:	NEDZINK TE BUDEL DORPLEIN
■ LEVERANCIER MAATWERK ZINK:	VIHAMIJ TE ARNHEM
■ ZINKVERWERKER:	INSTALLATIEBEDRIJF
J.C. KERSBERGEN B.V. TE ZEIST
■ BITUMINEUZE DAKBEDEKKING:	KROONDAK B.V. TE NIEUWEGEIN